

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, тел. (044) 200-08-27,
тел.техн.підтримки (044) 200-06-94, тел.гарячої лінії (044) 200-08-29,
тел. повідомлень про корупцію (044) 200-06-91,
офіційний вебсайт: www.nazk.gov.ua, e-mail: info@nazk.gov.ua

На № _____ від _____

**Голові Вищої ради правосуддя
Андрію ОВСІЄНКУ**

вул. Студентська, 12-А, м. Київ, 04050

Шановний Андрію Анатолійовичу!

На підставі ст.ст. 106, 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» направляємо скаргу щодо дисциплінарного проступку, вчиненого суддею Полтавського апеляційного суду Томилком В.П., для розгляду по суті.

Додаток: на 14 арк. в 1 прим.

З повагою

Голова

Олександр НОВІКОВ

Юлія Підгорна 200 06 89

Скарга щодо дисциплінарного проступку судді (суддів)
(дисциплінарна скарга)

1. Інформація про скаржника:

1.1. Скаржник*: Національне агентство з питань запобігання корупції

(прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи або найменування юридичної особи)

1.2. Адреса місця проживання (перебування) фізичної особи або місцезнаходження юридичної особи*: 01103 м. Київ, бульв. Дружби народів, 28

(поштовий індекс, область, населений пункт, вулиця, номер будинку, квартири)

1.3. Номери засобів зв'язку*: (044)200-06-89, info@nazk.gov.ua

(домашній, робочий або мобільний номер телефону, електронна адреса)

1.4. Статус скаржника: центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику

(сторона, третя особа, представник сторони (адвокат), інші учасники судового процесу тощо)

2. Інформація про суддю (суддів)*:

Томилко Валентин Петрович

(прізвище, ім'я, по батькові та посада судді (суддів), щодо якого (яких) подається дисциплінарна скарга)

суддя судової палати з розгляду кримінальних справ Полтавського апеляційного суду

3. Інформація у судовій справі: справа № 536/171/20 (провадження № 33/814/336/20) за апеляційною скаргою Великотрава П.В. на постанову Крюківського районного суду міста Кременчука від 10.03.2020, якою Великотрава П.В. було визнано винним у вчиненні правопорушення, передбаченого ч.1 ст.172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), та накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 850 грн 00 коп, у дохід держави.

06.11.2020 постановою Полтавського апеляційного суду апеляційну скаргу було задоволено частково, постанову Крюківського районного суду міста Кременчука від 10.03.2020 стосовно Великотрава П.В. скасовано та на підставі п. 6 ч. 1 ст. 247 КУпАП провадження у справі закрито у зв'язку із скасуванням акта, який встановлює адміністративну відповідальність.

(якщо неналежна поведінка судді (суддів) мала місце під час розгляду справи, за наявності інформації зазначити номер справи, сторони у справі, предмет судового розгляду; за наявності судового рішення – його дату та номер)

4. У чому полягає неналежна поведінка судді (суддів)? Зазначте одну або декілька підстав дисциплінарної відповідальності судді (суддів) відповідно до частини першої статті 106 Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон України № 1402-VIII)*:

умисне або внаслідок недбалості:

незаконна відмова в доступі до правосуддя (у тому числі незаконна відмова в розгляді по суті позовної заяви, апеляційної, касаційної скарги тощо) або інше істотне порушення норм процесуального права під час здійснення правосуддя, що унеможливило учасниками судового процесу реалізацію наданих їм процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків або призвело до порушення правил щодо юрисдикції або складу суду;

незазначення в судовому рішенні мотивів прийняття або відхилення аргументів сторін щодо суті спору;

порушення засад гласності і відкритості судового процесу;

порушення засад рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом, змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості;

незабезпечення обвинуваченому права на захист, перешкоджання реалізації прав інших учасників судового процесу;

порушення правил щодо відводу (самовідводу);

- безпідставне затягування або нежиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом, зволікання з виготовленням вмотивованого судового рішення, несвоєчасне надання суддею копії судового рішення для її внесення до Єдиного державного реєстру судових рішень;
- допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, відповідності способу життя судді його статусу, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів, адвокатів, експертів, свідків чи інших учасників судового процесу;
- ✓ умисне або у зв'язку з очевидною недбалістю допущення суддею, який брав участь в ухваленні судового рішення, порушення прав людини і основоположних свобод або інше грубе порушення закону, що призвело до істотних негативних наслідків, що відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 106 Закон України № 1402-VIII є підставою дисциплінарної відповідальності судді;
- розголошення суддею таємниці, що охороняється законом, у тому числі таємниці нарадчої кімнати, або інформації, що стала відомою судді під час розгляду справи у закритому судовому засіданні;
- неповідомлення суддею Вищої ради правосуддя та Генерального прокурора про випадок втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя, у тому числі про звернення до нього учасників судового процесу чи інших осіб, включаючи осіб, уповноважених на виконання функцій держави, з приводу конкретних справ, що перебувають у провадженні судді, якщо таке звернення відбулося в інший, ніж передбачено процесуальним законодавством, спосіб упродовж п'яти днів після того, як йому стало відомо про такий випадок;
- неповідомлення або несвоєчасне повідомлення Ради суддів України про реальний чи потенційний конфлікт інтересів судді (крім випадків, коли конфлікт інтересів врегульовується в порядку, визначеному процесуальним законом);
- втручання у процес здійснення правосуддя іншими суддями;
- неподання або несвоєчасне подання для оприлюднення декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в порядку, встановленому законодавством у сфері запобігання корупції;
- зазначення в декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, завідомо неправдивих відомостей або умисне незазначення відомостей, визначених законодавством;
- використання статусу судді з метою незаконного отримання ним або третіми особами матеріальних благ або іншої вигоди, якщо таке правопорушення не містить складу злочину або кримінального проступку;
- допущення суддею недоброчесної поведінки, у тому числі здійснення суддею або членами його сім'ї витрат, що перевищують доходи такого судді та доходи членів його сім'ї; встановлення невідповідності рівня життя судді задекларованим доходам; непідтвердження суддею законності джерела походження майна;
- ненадання інформації або надання завідомо недостовірної інформації на законну вимогу члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та/або члена Вищої ради правосуддя;
- непроходження курсу підвищення кваліфікації в Національній школі суддів України відповідно до направлення, визначеного органом, що здійснює дисциплінарне провадження щодо суддів, або непроходження подальшого кваліфікаційного оцінювання для підтвердження здатності судді здійснювати правосуддя у відповідному суді, або непідтвердження здатності судді здійснювати правосуддя у відповідному суді за результатами цього кваліфікаційного оцінювання;
- визнання судді винним у вчиненні корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, у випадках, установлених законом;
- неподання або несвоєчасне подання декларації родинних зв'язків суддею в порядку, визначеному Законом;
- подання у декларації родинних зв'язків судді завідомо недостовірних (у тому числі неповних) відомостей;
- неподання або несвоєчасне подання декларації доброчесності суддею в порядку, визначеному Законом;
- декларування завідомо недостовірних (у тому числі неповних) тверджень у декларації доброчесності судді.

5. Конкретні відомості про наявність у поведінці судді (суддів) ознак дисциплінарного проступку, який може бути підставою дисциплінарної відповідальності судді (суддів)*:

10.03.2020 Крюківським районним судом міста Кременчука було ухвалено постанову про визнання Великотрава В.П. винним у вчиненні правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, та накладено на нього адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить суму 850 (вісімсот п'ятдесят) грн 00 коп, у дохід держави.

Не погодившись із прийнятою постановою, Великотрав В.П. звернувся з апеляційною скаргою до Полтавського апеляційного суду, в якій просив постанову суду скасувати, а провадження у справі закрити. Посилався на те, що відсутність законодавчо визначеного терміну подання декларації в разі припинення діяльності унеможливило безумовну констатацію несвоєчасності такого подання, у такому разі особа позбавлена змоги відокремити правомірну

поведінку від протиправної. Окрім цього, скаржник зазначав, що департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України не відноситься до суб'єктів, які наділені правом перевірки як декларацій, так і своєчасності їх подання. Такими повноваженнями наділені виключно працівники структурного підрозділу апарату Національного агентства з питань запобігання корупції, діяльність яких пов'язана із здійсненням такої функції.

06.11.2020 постановою Полтавського апеляційного суду апеляційну скаргу було задоволено частково, постанову Крюківського районного суду міста Кременчука від 10.03.2020 стосовно Великотрава П.В. скасовано та на підставі п. 6 ч. 1 ст. 247 КУпАП провадження у справі закрито у зв'язку із скасуванням акта, який встановлює адміністративну відповідальність.

У постанові Полтавського апеляційного суду від 06.11.2020 зазначено, що постанова суду на момент її прийняття законна, обґрунтована та відповідає вимогам ст.ст. 283, 284 КУпАП. Разом з тим відповідно до вимог ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, зазначені в ч. 1 ст. 3 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку. Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 27.10.2020 № 13-р/2020 (далі – Рішення КСУ № 13-р/2020) ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції», зі змінами, визнана неконституційною та втратила чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього рішення. Таким чином, апеляційний суд вважає, що Рішенням Конституційного Суду України скасовано як кримінальну, так і адміністративну відповідальність за вчинення корупційних діянь.

Об'єктивність судді є необхідною умовою для належного виконання ним своїх обов'язків. Вона проявляється не тільки у змісті винесеного рішення, а й у всіх процесуальних діях, що супроводжують його прийняття (Бангалорські принципи поведінки суддів від 19.05.2006, схвалені Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27.07.2006 № 2006/23).

Так, у Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухваленій 17.11.2010, зазначено, що судді повинні розглядати кожну справу з належною ретельністю та впродовж розумного строку. Судді повинні чітко викладати причини прийняття рішень простою та зрозумілою мовою.

Тлумачення закону, оцінювання фактів та доказів, які здійснюють судді для вирішення справи, не повинні бути приводом для відповідальності судді, за винятком випадків злочинного наміру або грубої недбалості (пп. 62, 66).

Незалежність судової влади не означає, що судді не є відповідальними за свою діяльність. Дисциплінарне провадження може бути ініційоване, якщо суддя не виконав свої обов'язки ефективно та належним чином.

У п. 3 Висновку № 11(2008) Консультативної ради європейських суддів щодо якості судових рішень зазначено, що чітке обґрунтування та аналіз є базовими вимогами до судових рішень та важливим аспектом права на справедливий суд.

Слід зазначити, що відповідно до висновку Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційської комісії) для Конституційного Суду Республіки Молдова про право регресу держави до суддів від 13.06.2016 № CDL-AD(2016)015 відповідальність суддів є допустимою лише за умови свідомого (умисного або з огляду на грубу недбалість) вчинення відповідного проступку. Помилкові рішення необхідно оскаржувати в межах апеляційного провадження, а не притягати суддів до індивідуальної відповідальності, крім випадків, коли помилка виникла внаслідок умислу або грубої недбалості з боку судді.

Міжнародні та європейські стандарти знайшли відображення у національних стандартах України, а саме у Кодексі суддівської етики.

У положеннях ст. 1 Кодексу суддівської етики, затвердженого рішенням XI з'їзду суддів України від 22.02.2013, закріплено, що суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих

стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду, старанно й неупереджено виконувати покладені на нього обов'язки.

Особа, призначена на посаду судді, складаючи присягу судді, зобов'язується об'єктивно, безсторонньо, неупереджено, незалежно, справедливо та кваліфіковано здійснювати правосуддя від імені України, керуючись принципом верховенства права, підкоряючись лише закону, чесно і сумлінно здійснювати повноваження та виконувати обов'язки судді, дотримуватися етичних принципів і правил поведінки судді, не вчиняти дій, що порочать звання судді або підривають авторитет правосуддя.

Зазначені обов'язки судді є професійними стандартами, що формують ту модель поведінки, яку суддя повинен ставити собі за взірець і якої повинен дотримуватися.

Належне здійснення правосуддя є обов'язком кожного судді, що регламентується, у тому числі, відповідними процесуальними законами, та передбачає, зокрема, дотримання норм процесуального права під час здійснення правосуддя, забезпечення реалізації прав учасників процесу, об'єктивне і неупереджене з'ясування обставин справи та дослідження доказів, а також наведення мотивів судових рішень та застосування норм права, на яких вони ґрунтуються.

Дієвість суддів та судової системи – необхідна умова для захисту прав кожної особи, правової визначеності та віри громадськості у верховенство права. Дієвістю є прийняття якісних рішень упродовж розумного строку після справедливого розгляду справ. Судді зобов'язані забезпечувати ефективно управління справами, за які вони несуть відповідальність. Лише за умови винесення обґрунтованого та законного рішення може забезпечуватись публічний контроль здійснення правосуддя.

Факти, що свідчать про вчинення дисциплінарного проступку, грубе чи систематичне нехтування обов'язками, що є несумісним зі статусом судді або виявило його невідповідність займаній посаді, мають бути встановлені Вищою радою правосуддя.

Здійснюючи розгляд справи та приймаючи постанову від 06.11.2020, суддя Полтавського апеляційного суду Томилко Валентин Петрович допустив низку порушень законодавства України.

Очевидна відсутність легітимних підстав для прийнятого рішення

Так, у постанові Полтавського апеляційного суду від 06.11.2020 зазначається, що Рішенням КСУ № 13-р/2020 було скасовано як кримінальну, так і адміністративну відповідальність за вчинення корупційних діянь. Водночас в резолютивній частині Рішення КСУ № 13-р/2020 вказано:

«...Визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними):
 – пункти 6, 8 частини першої статті 11, пункти 1, 2, 6–101, 12, 121 частини першої, частини другу – п'яту статті 12, частину другу статті 13, частину другу статті 131, статтю 35, абзаци другий, третій частини першої статті 47, статті 48–51, частини другу, третю статті 52, статтю 65 Закону України „Про запобігання корупції“ від 14 жовтня 2014 року № 1700–VII зі змінами;
 – статтю 366-1 Кримінального кодексу України...».

Отже, відповідно до тексту резолютивної частини Рішення КСУ № 13-р/2020 станом на момент прийняття постанови Полтавського апеляційного суду від 06.11.2020 ст. 172-6 КУпАП, на підставі якої було притягнуто до адміністративної відповідальності Великотрава В.П., не була визнана такою, що не відповідає Конституції України. У випадку визнання неконституційною ст. 172-6 КУпАП Конституційний Суд України зазначив би це у тексті свого рішення.

Водночас згідно зі ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції», про яку зазначається у Рішенні КСУ № 13-р/2020, за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, зазначені в ч.1 ст.3 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому

законом порядку. Склад правопорушень, пов'язаних з корупцією, встановлюється КУпАП. Відповідно до ст. 2 КУпАП законодавство України про адміністративні правопорушення складається з цього Кодексу та інших законів України. Згідно з ч. 1 ст. 8 КУпАП особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, підлягає відповідальності на підставі закону, що діє під час і за місцем вчинення правопорушення.

Існування матеріальних норм, які передбачають адміністративну відповідальність за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених ст.ст. 172-4 – 172-7 КУпАП, не перебуває у правовому зв'язку зі скасованою Рішенням КСУ № 13-р/2020 ст. 65 Закону, яка у ч. 1 по суті визначала лише перелік видів відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, до яких особа може бути притягнута та яка є бланкетною.

Таким чином, суддя Полтавського апеляційного суду Томилко В.П. внаслідок очевидної відсутності легітимних підстав для прийняття постанови від 06.11.2020, а саме відсутність у Рішенні КСУ № 13-р/2020 положень щодо визнання неконституційною, зокрема, ст. 172-6 КУпАП, на підставі якої було притягнуто до адміністративної відповідальності Великотрава В.П., дійшов висновку, що визнання неконституційною ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» тягне за собою скасування як кримінальної відповідальності, передбаченої ст. 366-1 Кримінального кодексу України, яка була предметом розгляду у Рішенні КСУ № 13-р/2020, так і адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності.

6. Посилання на фактичні дані (свідчення, пояснення, інші докази), викладені у дисциплінарній скарзі відомості*:

У рішенні у справі «Дюлоран проти Франції» (Dulaurans v. France) Суд встановив порушення права на справедливий суд, оскільки єдиною причиною, чому касаційний суд Франції ухвалив оскаржуване рішення про залишення касаційної скарги заявниці без задоволення як неприйнятної, був результат «une erreur manifeste d'appréciation» («явної помилки в оцінці») (див. вищенаведене рішення у справі «Дюлоран проти Франції» (Dulaurans v. France)). Ідея, що лежить в основі цього поняття «erreur manifeste d'appréciation» (концепція адміністративного права Франції) у тому вигляді, в якому воно використовується у контексті п. 1 ст. 6 Конвенції, безсумнівно полягає у тому, що якщо помилка національного суду щодо питань права або факту є настільки очевидною, що її можна кваліфікувати як «явну помилку» (тобто помилку, якої не міг би припуститися розумний суд), вона може порушити справедливість провадження.

У вказаному випадку суддя Томилко В.П., посилаючись на Рішення КСУ № 13-р/2020, яким не було визнано неконституційними положення КУпАП, проігнорував ст. 172-6 КУпАП, на підставі якої Великотрава В.П. було притягнуто до адміністративної відповідальності, та закрив провадження у справі, незважаючи на відсутність правових підстав для вчинення відповідної процесуальної дії. Неналежне ставлення судді до своїх службових обов'язків призвело до безпідставного скасування постанови суду судом апеляційної інстанції та незаконного закриття провадження у справі.

Дії судді Полтавського апеляційного суду Томилка В.П. не мають характеру технічної суддівської помилки, а вказують на неналежне ставлення до службових обов'язків, грубе порушення законодавства, вчинені внаслідок недбалості, та охоплюються складом дисциплінарного проступку, передбаченого п. 4 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», що є підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності та не потребують додаткової кваліфікації.

Таким чином, вбачається, що суддею Полтавського апеляційного суду Томилком В.П. у постанові Полтавського апеляційного суду у справі № 536/171/20 від 06.11.2020 грубо порушено вимоги законодавства України, а саме у зв'язку з очевидною недбалістю допущено грубе порушення закону, що призвело до істотних негативних наслідків, що відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 106 Закон України № 1402-VIII є підставою дисциплінарної відповідальності судді.

З огляду на викладене прошу притягнути суддю Томилка Валентина Петровича до дисциплінарної відповідальності, передбаченої п. 4 ч. 1 ст. 106 Закон України № 1402-VIII.

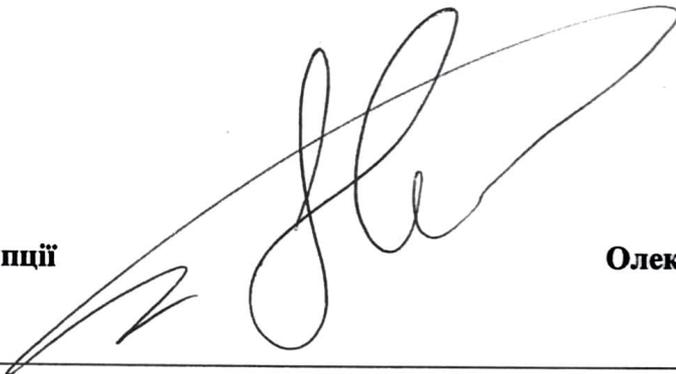
До дисциплінарної скарги додаються:

1. Копія постанови Полтавського апеляційного суду від 06.11.2020 у справі № 536/171/20.
2. Копія постанови Крюківського районного суду міста Кременчука від 10.03.2020 у справі № 536/171/20.

Усі зазначені мною відомості та подані матеріали є правдивими. Я обізнаний із тим, що у разі поширення неправдивої інформації мене може бути притягнуто до встановленої законом відповідальності.

«20» листопада 2020 року

**Голова
Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ